

THE EUROPEAN ENVIRONMENT STATE AND OUTLOOK 2015

European Environment Agency

The European Environment Agency – EEA

Europeiska miljöbyrån – “EU:s Naturvårdsverk”

SYNTHESIS
REPORT

GLOBAL
MEGATRENDS

EUROPEAN
BRIEFINGS

COUNTRY
COMPARISONS

COUNTRIES &
REGIONS

Europeiska miljöbyrån är **en myndighet under EU**, vars uppdrag är förse **beslutsfattare och allmänhet** med tillförlitlig och oberoende **information om Europas miljö**.

- **33 medlemsländer** – en styrelse
- **EIONET**
 - expertnätverk i 39 länder inom 24 sakområden
 - i Sverige 8 myndigheter 43 experter
- För mer information: www.eea.europa.eu

EEA skall vart femte år publicera en miljötillståndsrapport (SOER) där Europas miljöutveckling utvärderas

I år består “paketet” av 2 tryckta rapporter och 87 “berättelser” på webben

SOER 2015 Synthesis report

- Rapporten har fokus på om EU är på rätt väg med miljöpolitiken för att uppnå 2050 målet om att **“Leva gott inom planetens gränser”**.

SOER 2015 Assessment of global megatrends

Global megatrends

11 briefings

European briefings

25 briefings

Cross-country comparisons

9 briefings

Countries and regions

39+3 briefings

Huvudbudskapet

SYNTHESIS
REPORTGLOBAL
MEGATRENDSEUROPEAN
BRIEFINGSCOUNTRY
COMPARISONSCOUNTRIES &
REGIONS

Europas miljö- och klimatpolitik har lett till betydande vinster, förbättrat miljön och livskvaliteten och samtidigt drivit på innovation, ökad sysselsättning och tillväxt. Trots dessa framsteg står Europa fortfarande inför en rad svårlösta och växande miljöutmaningar. För att möta utmaningarna kommer det att krävas genomgående förändringar av de produktions- och konsumtionsmönster som ligger till grund för miljöproblemen.

Miljöpolitiken fungerar men ambitionsnivån är inte tillräcklig hög för att de långsiktiga miljömålen skall nås

Inom många områden är utvecklingen på lång sikt mycket mindre positiv än vad man kan förledas tro av utvecklingen de senaste åren

Europas Naturresurser

SYNTHESIS
REPORTGLOBAL
MEGATRENDSEUROPEAN
BRIEFINGSCOUNTRY
COMPARISONSCOUNTRIES &
REGIONS

- **Föroreningarna har minskat, kvaliteten på Europas luft och vatten har förbättrats avsevärt men våra ekosystem hotas. Den biologiska mångfalden fortsätter att urholkas.**
- **Många skyddade arter (60 %) biotoper (77 %) anses ha en ogynnsam bevarandestatus. Europa är inte på väg att uppnå målet att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2020.**
- **Biologisk mångfald i hav och kustområden är särskilt problematiskt. Överfisket har minskat i Atlanten och Östersjön, men i Medelhavet överfiskades 91 procent av de bestånd som undersöktes under 2014.**
- **Mindre än 6 procent av Europas odlade mark användes för ekologiskt jordbruk 2012. Här är skillnaderna stora mellan länderna.**
- **Klimatförändringarnas effekter kommer att öka problemen i framtiden, och de faktorer som ligger bakom förlusten av biologisk mångfald förväntas bestå.**

Related content

Resurseffektiviteten

SYNTHESIS
REPORTGLOBAL
MEGATRENDSEUROPEAN
BRIEFINGSCOUNTRY
COMPARISONSCOUNTRIES &
REGIONS

- **Resurskonsumtionen i Europa uppgick 2007 till 16,7 ton per person. Den minskade till 13,7 ton 2012, delvis på grund av att byggindustrin kollapsade i vissa länder.**
- **Avfallshanteringen har förbättrats på senare år – mindre avfall både genereras och deponeras. I 21 länder ökade återvinningsgraden mellan 2004 och 2012, medan deponeringen av avfall minskade i 27 av 31 länder (för vilka uppgifter fanns tillgängliga). EEA:s medlemsländer återvann 29 procent under 2012, vilket kan jämföras med 22 procent år 2004.**
- **Utsläppen av växthusgaser har minskat med 19 procent sedan 1990 trots att den ekonomiska produktionen ökat med 45 procent. Användningen av fossila bränslen har minskat liksom utsläppen generellt från transport och industri.**
- **Finanskrisen 2008 har också bidragit till en miljöförbättring.**

Related content

- **Den nuvarande politiska ambitionsnivån räcker inte till**

Hälsa och välbefinnande

SYNTHESIS
REPORT

GLOBAL
MEGATRENDS

EUROPEAN
BRIEFINGS

COUNTRY
COMPARISONS

COUNTRIES &
REGIONS

- **Miljöpolitiken har lett till att dricksvattnet och badvattnet blivit bättre**
- **Luftföroreningar och buller fortsätter att orsaka allvarliga hälsoproblem i tätorterna. Partiklar i atmosfären anses ha orsakat ungefär 430 000 förtida dödsfall i EU under 2011. Bullerexponeringen bidrar till minst 10 000 förtida dödsfall på grund av hjärtsjukdomar varje år.**
- **Den ökande användningen av kemikalier, särskilt i konsumentprodukter, kan förknippas med en observerad ökning av endokrina sjukdomar och störningar hos människor.**
- **Prognostiserade förbättringar av luftkvaliteten förväntas inte vara tillräckliga för att förhindra fortsatta skador, och klimatförändringarnas effekter på hälsan förväntas bli värre.**
- **Miljöindustrisektorn växte med över 50 procent mellan 2000 och 2011, och är en av de få sektorer som blomstrat i fråga om intäkter och sysselsättning sedan finanskrisen 2008.**

Related

Markanvändning m.m.

SYNTHESIS
REPORT

GLOBAL
MEGATRENDS

EUROPEAN
BRIEFINGS

COUNTRY
COMPARISONS

COUNTRIES &
REGIONS

- **Landet/Marken fortsätter att brytas ned. Hårdgörningen av markytor fortsätter, jorderosionen ökar – nästan en tredjedel av Europas landskap är starkt fragmenterat.**
- **Det största skälet till denna hårdgörning är tillväxten av Europas städer. Andelen människor som bor i städer ökar vilket leder till denna fragmentering samtidigt som resursanvändningen ökar och miljötillståndet i viss mån försämras.**

Related content

Ekologiskt jordbruk

SYNTHESIS
REPORTGLOBAL
MEGATRENDSEUROPEAN
BRIEFINGSCOUNTRY
COMPARISONSCOUNTRIES &
REGIONS

- Även om det har varit en snabb utveckling de senaste åren så var den totala arealen ekologiskt jordbruk år 2012 fortfarande bara 5,7 % av den totalt utnyttjade jordbruksarealen med en stor skillnad mellan länderna.
- I Sverige har målet inom landsbygdsprogrammet varit att 20 procent av Sveriges jordbruksmark ska brukas med ekologiska produktionsmetoder 2013.
- Naturvårdsverket kommenterar att det är mycket möjligt att det extensiva jordbruket i länder som Rumänien och Bulgarien är betydligt mer miljövänligt än det jordbruk som bedrivs i länder som har en högre andel ekologisk odling

Related content

Terrestrial and
freshwater
biodiversityLand use and
soil functionsWater use and
water stress

Agriculture

Utsläpp av några utvalda luftföroreningar

SYNTHESIS
REPORTGLOBAL
MEGATRENDSEUROPEAN
BRIEFINGSCOUNTRY
COMPARISONSCOUNTRIES &
REGIONS

- **Utsläppen av NOX, SOX, NH3 and NMVOC har minskat avsevärt i de flesta länderna mellan 1990 och 2012 men EU:s luftkvalitet har ännu inte uppnått de nivåer som förutses i lagstiftningen (takdirektivet) eller enligt WHO:s riktlinjer.**
- **Utsläppen i Sverige ligger under den nivå som stipuleras i direktivet. För NOx var utsläppen 2012 ca hälften av utsläppen 1990. Minskningen härrör framför allt från vägtrafiken. Men utsläppen av de övriga ämnena har också minskat. Utsläppen från småskalig vedeldning pekas ut som ett problem i Sverige.**

Related content

Air pollution &
its ecosystem
impactsIndustrial
pollution to air,
soil and waterAir pollution
& related envi.
health risksUrban systems
and grey
infrastructure

Air pollution

Biodiversitet — skyddade områden

SYNTHESIS
REPORTGLOBAL
MEGATRENDSEUROPEAN
BRIEFINGSCOUNTRY
COMPARISONSCOUNTRIES &
REGIONS

- Den totala arealen skyddade områden i Europa omfattar för närvarande ca 21 % av landytan men det behövs fler skyddade marina områden för att målen skall nå
- De mål som antogs 2010 kräver att länderna skall se till att minst 17 % av alla land- och sötvattenområden samt 10 % av kust- och havsvattenområdena skall vara skyddade 2020.
- I Sverige är ca 13 % av landarealen skyddad. Siffran är alltså lägre än den som är redovisad (eftersom i EEA:s sammanställning ingår också vissa marker som inte har ett skydd mot bl.a. skogsbruk). Stora brister i skyddet finns i Sverige och hotbilden har förstärkts de senaste åren.
- Regeringen har beslutat att 20 % av land- och sötvattenmiljöer skall vara skyddade 2020 och 10 % av de marina miljöerna.

Related content

Terrestrial and
freshwater
biodiversityClimate change
impacts on
ecosystems

Biodiversity

Utsläpp av växthusgaser

SYNTHESIS
REPORTGLOBAL
MEGATRENDSEUROPEAN
BRIEFINGSCOUNTRY
COMPARISONSCOUNTRIES &
REGIONS

- **Nästan alla länderna i Europa med egna nationella mål är enligt Kyotoprotokollet på rätt väg för att uppnå sina mål**
- **Utsläppen av växthusgaser per capita för länderna minskade med 22 % mellan 1990 och 2012. En nedgång i 26 länder (mest i Litauen, Lettland och Rumänien), ingen förändring i 3 samt en ökning i 4 (Turkiet, Malta värst)**
- **Utsläppen i Sverige var 2012 20 % lägre än 1990.**
- **De svenska utsläppen per capita var 6 ton 2012.**
- **Sverige kommer troligen att klara sina åtaganden med enbart inhemska åtgärder**

Related content

GHG emissions
& CC mitigationEnergy
consumption &
fossil fuel useMitigating
climate change

Hushållsavfall (Kommunalt avfall)

(~10 % av den totala mängden avfall)

[SYNTHESIS
REPORT](#)[GLOBAL
MEGATRENDS](#)[EUROPEAN
BRIEFINGS](#)[COUNTRY
COMPARISONS](#)[COUNTRIES &
REGIONS](#)

- **Genereringen av kommunalt avfall per capita har minskat svagt från 2004 till 2012. Det som förbättrats är hanteringen.**
- **Antalet länder som återvinner och komposterar mer än 30 % av det kommunala avfallet ökade från 11 till 17 länder och de som deponerar mer än 75 % av sitt avfall har minskat från 11 till 18 länder.**
- **Det indikerar att det finns utrymmer för ytterligare förbättringar. EU:s mål är att 2020 skall 50 % av det kommunala avfallet återvinnas. Sverige har nu uppnått en återvinningsgrad på 48 %.**
- **I Sverige genererade vi 2012 462 kg avfall/år och person.**

Related content

[Waste
management](#)[Waste](#)[Green economy](#)

Vi blir allt fler – men ökningen sker ojämnt

SYNTHESIS
REPORTGLOBAL
MEGATRENDSEUROPEAN
BRIEFINGSCOUNTRY
COMPARISONSCOUNTRIES &
REGIONS

- **År 2050 kan jordens befolkning uppgå till mer än 9.6 miljarder trots att ökningen nu har minskat något. Den största ökningen sker i stadsmiljöer i utvecklingsländerna.**
- **Ungdomarna finns i utvecklingsländerna och gamlingarna i den utvecklade världen. Vilket leder till migration vilket i sin tur leder till en blandning av nyttor och risker i båda världarna.**
- **De här demografiska trenderna kommer troligen att öka resursuttagen och leda till ökat tryck på miljön. Europa behöver frikoppla resursanvändningen från den ekonomiska utvecklingen.**

Consumption

Green economy

Urban systems

Världens befolkning förväntas växa med 43% till 2050, Mest ökar Afrikas befolkning

SYNTHESIS REPORT

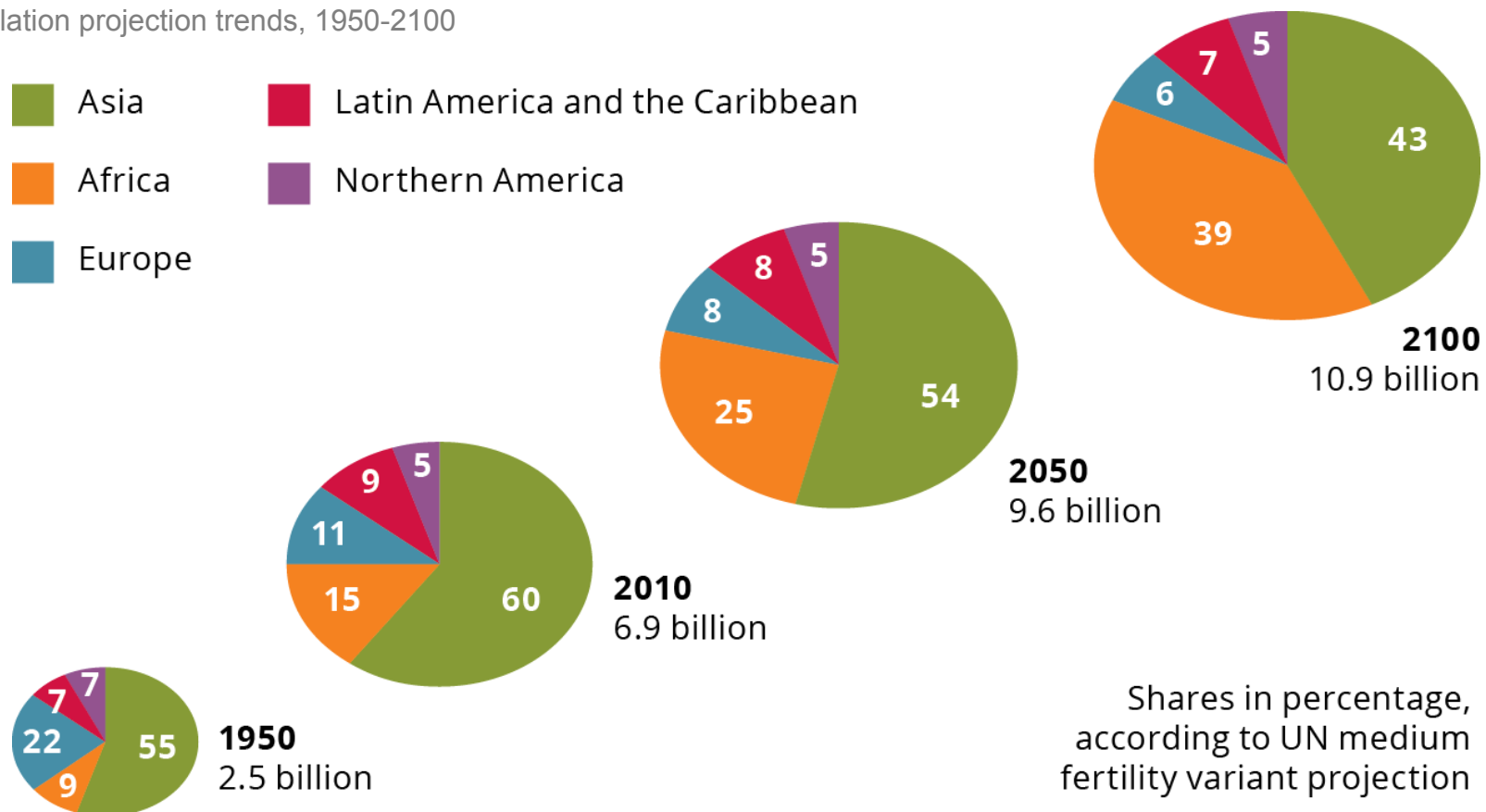
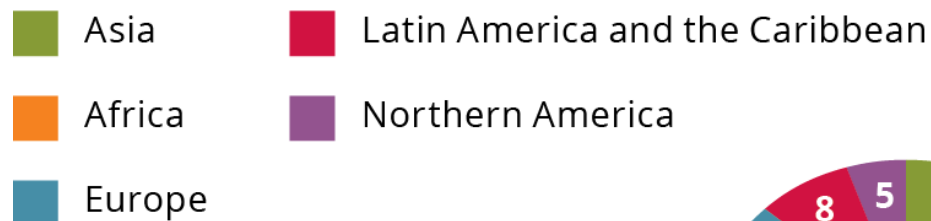
GLOBAL MEGATRENDS

EUROPEAN BRIEFINGS

COUNTRY COMPARISONS

COUNTRIES & REGIONS

World Population projection trends, 1950-2100

Shares in percentage, according to UN medium fertility variant projection

Source: UN World population prospects: The 2012 revision.

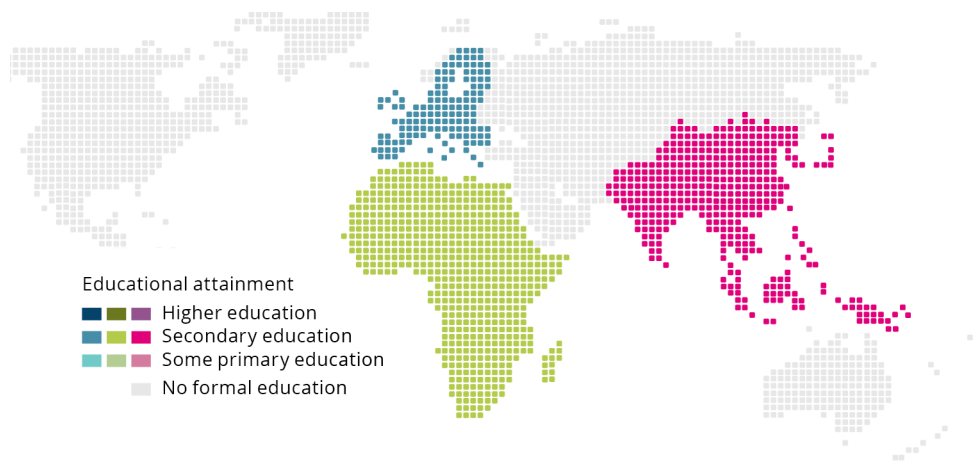
Consumption

Green economy

Urban systems

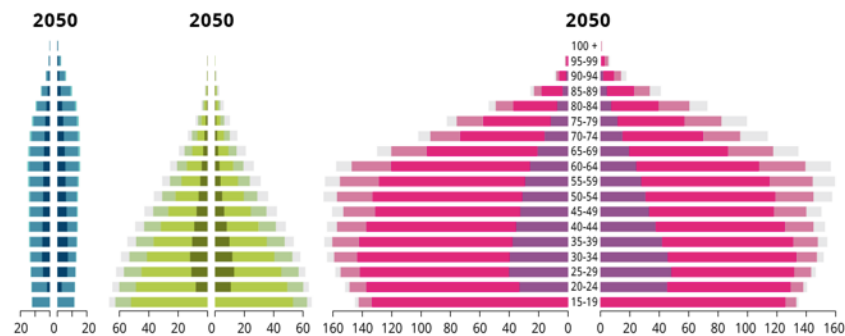
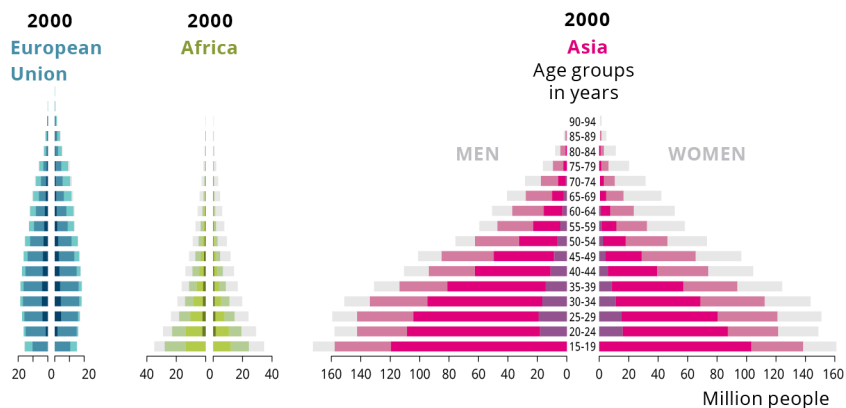
Många blir välutbildade och arbetsföra utanför Europa vilket leder till ekonomisk utveckling i Asien och Afrika

Educational attainment

- Higher education
- Secondary education
- Some primary education
- No formal education

Population pyramids for Europe, Africa and Asia for 2000 and 2050 by age, sex and education attainment

Source: Samir et al., 2010.

På väg mot en mer urban värld

SYNTHESIS
REPORTGLOBAL
MEGATRENDSEUROPEAN
BRIEFINGSCOUNTRY
COMPARISONSCOUNTRIES &
REGIONS

- **Städerna i utvecklingsländerna kommer att absorbera större delen av befolkningsökningen – 67 % av befolkningen förväntas leva i städer 2050. De stora städernas slumområden kommer att bli större.**
- **Kompakta städer är den mest effektiva och miljövänliga vägen att bringa välfärd till en växande befolkning. Det kräver smart stadsplanering.**
- **Stadsutvecklingen driver förändringen i markanvändning i Europa – halv-urbana områden (villastäder) utvecklas fyra gånger snabbare än de “riktiga” stadsmiljöerna.**
- **Det här kan motverkas med en mer integrerad stadsutveckling (mellan städer)**

Land systems

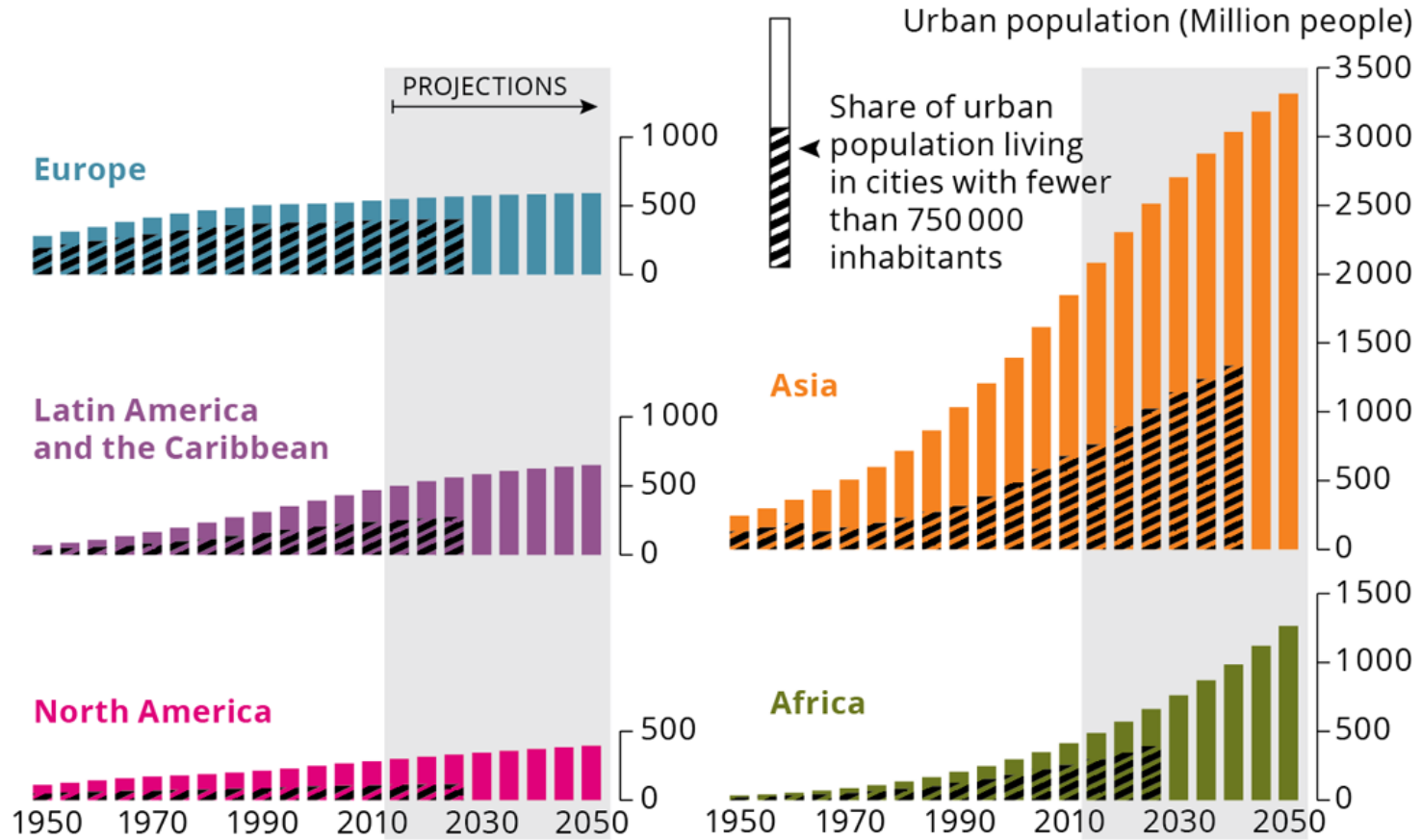
Green economy

Urban systems

Städerna i utvecklingsländerna (slumområdena) kommer att absorbera större delen av befolkningsökningen

Urban trends by world regions, 1950-2050

Source: UN World urbanization prospects: The 2012 revision.

Fortsatt (och ökande) allvarliga konsekvenser av klimatförändringen

SYNTHESIS
REPORTGLOBAL
MEGATRENDSEUROPEAN
BRIEFINGSCOUNTRY
COMPARISONSCOUNTRIES &
REGIONS

- **Klimatförändringarna kommer att fortsätta**
- **Det kommer att leda till ökande hot mot de naturliga ekosystemen och biodiversiteten, lägre ekonomisk tillväxt, påverka livsmedelsförsörjningen, leda till lägre ekonomisk utveckling och öka skillnaden mellan fattiga och rika.**
- **Risken för irreversibla skador ökar.**
- **För Europa innebär det översvämningar och intensiv torka (det extrema vädret drabbar oss oftare) vilket kommer att skada ekosystemen och biodiversiteten liksom infrastrukturer och vårt välmående.**

Climate change
impacts on
ecosystemsWater use and
water stressUrban systems
and grey
infrastructureClimate change
& related envi.
health risksClimate change
impacts and
adaptation

Förväntade förändringar i Europa (medeltemperatur och årsnederbörd)

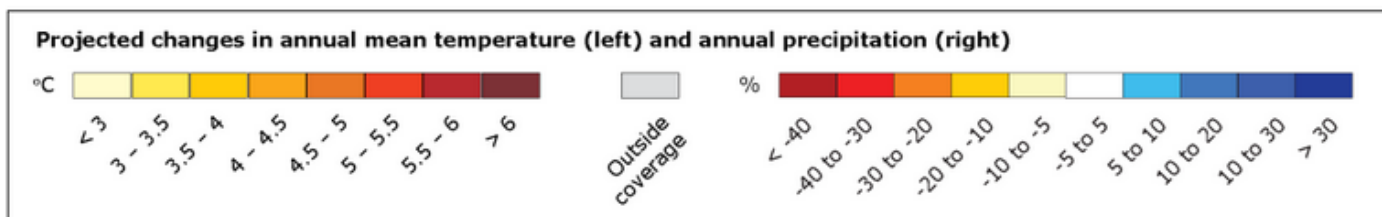
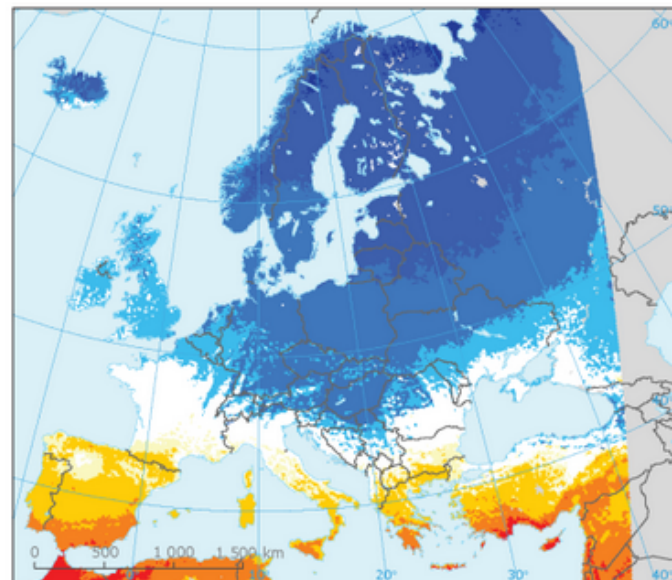
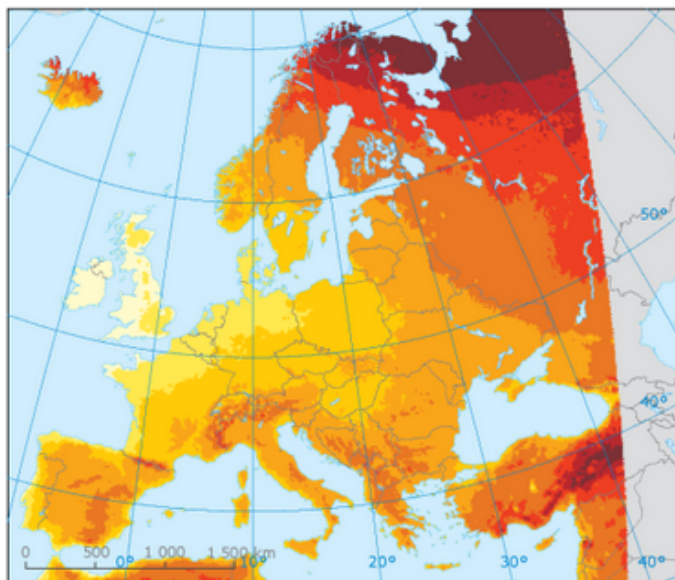
SYNTHESIS
REPORT

GLOBAL
MEGATRENDS

EUROPEAN
BRIEFINGS

COUNTRY
COMPARISONS

COUNTRIES &
REGIONS

Source: Climate change projections for Europe based on an ensemble of regional climate model simulations provided by the EURO-CORDEX initiative. Note: Projected changes are for 2071-2100, compared to 1971-2000, based on the average of a multi-model ensemble forced with the Representative Concentration Pathways (RCP) 8.5 high emissions scenario. All changes marked with a colour (i.e. not white) are statistically significant. Individual models from the EURO-CORDEX ensemble or high-resolution models for smaller regions may show different results. Indicators: Global and European temperature (CSI 012), Mean precipitation (CLIM 002).

Related content

Climate change impacts on ecosystems

Water use and water stress

Urban systems and grey infrastructure

Climate change & related environmental health risks

